

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA. 410.020.01.2018

P/18/024

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/18/024 – Kształcenie i doskonalenie zawodowe trenerów sportu wyczynowego
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
<i>Kontrolerzy</i>	Dariusz Bienek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/220/2018 z dnia 5 lipca 2018 r. <p style="text-align: right;">(Dowód: akta kontroli str. 1)</p> Michał Nowak, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/228/2018 z dnia 18 lipca 2018 r. <p style="text-align: right;">(Dowód: akta kontroli str. 2)</p>
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Akademia Wychowania Fizycznego im. J. Kukuczki w Katowicach, ul. Mikołowska 72A 40-065 Katowice ¹
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	prof. dr. hab. Adam Zając, Rektor AWF Katowice ² <p style="text-align: right;">(Dowód: akta kontroli str. 3-4)</p>

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli³ AWF Katowice skutecznie współpracowała z polskimi związkami sportowymi w zakresie organizacji i przebiegu kształcenia oraz doskonalenia zawodowego trenerów sportu wyczynowego. W okresie objętym kontrolą⁴ Uczelnia zawarła porozumienia/umowy w zakresie kształcenia kandydatów do podejmowania działalności szkoleniowej w sporcie⁵ z 19 polskimi związkami sportowymi dyscyplin olimpijskich, dwoma Śląskimi Związkami Piłki Nożnej i Siatkowej oraz z Polskim Związkiem Unihokeja, Polskim Związkiem Akrobatyki Sportowej i Polskim Związkiem Sportu Niepełnosprawnych. W przypadku programów szkolenia trenerów opracowanych przez Uczelnię ich treść, jak również wymiar zajęć zostały skonsultowane ze związkami sportowymi.

W wyniku realizacji procesu kształcenia w latach 2015-2018, w związku z zawartymi Porozumieniami, kwalifikacje trenerskie w 10 dyscyplinach olimpijskich uzyskało łącznie 155 absolwentów AWF Katowice. W okresie objętym kontrolą Uczelnia podjęła się organizacji 40 szkoleń doskonalących dla trenerów i instruktorów w postaci studiów podyplomowych i kursów instruktorskich oraz kursów na trenera I klasy w 11 dyscyplinach sportowych.

Uczelnia prowadziła monitoring losów absolwentów bez wyszczególnienia trenerów sportów wyczynowych.

AWF Katowice stwarzała możliwości odbycia praktyk zawodowych. NIK zauważa jednak, że w dwóch porozumieniach w sprawie realizacji praktyk w klubach

¹ Dalej: „AWF Katowice” lub „Uczelnia”.

² Dalej: „Rektor”.

³ Dalej: „NIK”.

⁴ Lata 2015-2018 do czasu zakończenia kontroli, tj. do 10 sierpnia 2018 r.

⁵ Dalej: „porozumienia”.

sportowych nie zostały wpisane daty ich zawarcia. Nieprawidłowością w tym zakresie było w ocenie NIK zaniechanie przez Uczelnię, w sześciu zbadanych przypadkach (100% badanej próby) weryfikacji kwalifikacji (posiadanych uprawnień) opiekunów praktyk.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Warunki organizacyjne kształcenia i doskonalenia trenerów sportu.

Opis stanu faktycznego

1.1. W planach studiów prowadzonych na Wydziale Wychowania Fizycznego AWF Katowice⁶ w latach akademickich 2014/2015-2017/2018 nie wyszczególniono specjalizacji trenerskich. Jak wyjaśnił Rektor specjalizacja trenerska prowadzona była na Wydziale WF jako przedmiot dodatkowy, realizowany poza planem studiów na II i III roku studiów I stopnia (rozpoczynając zajęcia na IV semestrze) oraz na studiach II stopnia (rozpoczynając zajęcia na II semestrze). Celem dodatkowej specjalizacji trenerskiej w danym sporcie było stworzenie studentowi możliwości poszerzenia wiedzy i umiejętności z zakresu wybranego sportu oraz umożliwienie uzyskania dodatkowego uprawnienia trenera klasy drugiej w danym sporcie. Student studiów I i II stopnia, na kierunku wychowanie fizyczne, mógł wybrać dodatkową specjalizację trenerską z przedstawionej przez Uczelnię oferty. Warunkiem uczestnictwa w specjalizacji była pozytywna kwalifikacja wstępna przez uprawnioną osobę realizującą zajęcia specjalistyczne w danej dyscyplinie sportowej. W ramach wybranej specjalizacji student realizował przedmioty zgodnie z zatwierdzonym przez Radę Wydziału WF planem. Dodatkowa specjalizacja trenerska była odpłatna⁷, a wysokość opłaty określona była stosownym zarządzeniem Rektora⁸. Warunkiem uzyskania uprawnień trenera klasy drugiej w danym sporcie było: zaliczenie wszystkich przedmiotów ze specjalizacji trenerskiej, odbycie i zaliczenie praktyki specjalistycznej, zdanie egzaminu końcowego ze specjalizacji oraz ukończenie studiów wyższych w trakcie których realizowana była specjalizacja trenerska. W latach akademickich objętych kontrolą Uczelnia oferowała specjalizacje trenerskie na studiach I lub II stopnia w 15 dyscyplinach sportowych⁹, z czego studenci wybrali w roku akademickim: 2014/2015 – pięć¹⁰, 2015/2016 – sześć¹¹, 2016/2017 –

⁶ Dalej: „Wydział WF”.

⁷ W roku akademickim 2014/2015 opłata za specjalizację trenerską wynosiła początkowo 75 zł za punkt ECTS, a po zmianie z 3 lutego 2015 r. - 40 zł za punkt ECTS i nie uległa zmianie do końca okresu objętego kontrolą. Opłata za specjalizację instruktora sportu wynosiła 92 zł (dla zajęć realizowanych w obiektach Uczelni) oraz 82 zł (dla zajęć realizowanych poza obiektami Uczelni) a punkt ECTS i nie ulegała zmianie w całym okresie objętym kontrolą. Opłata za jeden semestr specjalizacji trenerskiej wynosiła początkowo 900 zł, a po zmianie 480 zł (I i II semestr specjalizacji) oraz 1050 zł za III semestr specjalizacji (po zmianie 560 zł). Opłata za jeden semestr specjalizacji instruktora sportu wynosiła od 984 zł do 1104 zł (I i II semestr specjalizacji) oraz od 1148 zł do 1288 zł za III semestr specjalizacji instruktorskiej.

⁸ Były to corocznie wydawane zarządzenia w sprawie wysokości opłat za zajęcia nieobjęte planem studiów na Wydziale Wychowania Fizycznego. Na rok akademicki: 2014/2015 – Zarządzenie Nr 50/2014 z dnia 16 października 2014 r. (zmienione Zarządzeniem nr 6/2015 z dnia 3 lutego 2015 r. w zakresie wysokości opłat za specjalizację trenerską), 2015/2016 - Zarządzenie Nr 36/2015 z dnia 27 lipca 2015 r., 2016/2017 - Zarządzenie Nr 27/2016 z dnia 1 września 2016 r. i 2017/2018 - Zarządzenie Nr 27/2017 z dnia 6 września 2017 r.

⁹ Były to: akrobatyka sportowa, gimnastyka sportowa, kajakerstwo, koszykówka, lekka atletyka, narciarstwo alpejskie i klasyczne, piłka nożna, piłka ręczna, piłka siatkowa, pływanie, hokej na lodzie, szermierka, tenis i judo.

¹⁰ Lekka atletyka, piłka nożna, piłka siatkowa, pływanie i hokej na lodzie.

¹¹ Akrobatyka sportowa, koszykówka, lekka atletyka, piłka nożna, piłka siatkowa i pływanie.

siedem¹² i trzy dyscypliny w 2017/2018¹³. Tylko trzy dyscypliny sportowe, tj. piłka nożna i siatkowa oraz pływanie, były wybierane co roku w ramach specjalizacji trenerskich. Zainteresowanie studentów poszczególnymi dyscyplinami sportu spadło w roku akademickim 2017/2018 do trzech, przy pięciu dyscyplinach wybranych w roku akademickim 2014/2015.

(dowód: akta kontroli str. 34, 37-39, 47-61, 164-168)

Z porównania planów dodatkowych specjalizacji trenerskich, zatwierdzonych przez Radę Wydziału WF 19 kwietnia 2011 r. oraz 25 lutego 2014 r., wynikało, że zarówno w planach z 2011 r. jak i z 2014 r. dla studentów I i II stopnia kierunku wychowanie fizyczne przewidziano zajęcia teoretyczne i praktyczne. Zaplanowano w nich po 100 godzin zajęć teoretycznych, natomiast zajęcia praktyczne zaplanowane zostały na 300 godzin, w tym 270 godzin zajęć specjalistycznych w danej dyscyplinie sportowej oraz 30 godzin praktyki.

(dowód: akta kontroli str. 47-51)

1.2. Wejście w życie ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów¹⁴ umożliwiło kształcenie trenerów i instruktorów różnym podmiotom komercyjnym, a nie jak dotąd tylko uczelniom wyższym. Powyższe nie wpłynęło jednak na wprowadzenie przez Uczelnię zmian mających na celu zwiększenie atrakcyjności oferty edukacyjnej, tj. zmian w treściach merytorycznych przedmiotów, jak również w wymiarze godzinowym zajęć w ramach specjalizacji trenerskiej. Zdaniem Rektora zmiany takie nie były potrzebne, a oferowane w Internecie kursy w dziedzinach praktycznych, są wynaturzeniem i konsekwencją deregulacji. Stwierdził także, że „tego rodzaju dostosowania na naszej Uczelni nie przewidujemy”. Inne zmiany w zasadach przyznawania uprawnień trenerskich wynikały z podpisanych przez AWF Katowice porozumień. Jak wyjaśnił Rektor w wyniku ich zawarcia pracownicy Uczelni konsultowali treści kształcenia specjalistycznego lub bezpośrednio uczestniczyli w związkowych komisjach programowych (dotyczyło to m.in. pływania, koszykówki). Ponadto do komisji egzaminacyjnych, przeprowadzających końcowy egzamin specjalizacji bądź kursów na trenera lub instruktora danej dyscypliny sportowej (zgodnie z porozumieniami), byli zapraszani przedstawiciele odpowiednich związków sportowych.

(dowód: akta kontroli str. 34, 39-40, 62-79)

1.3. W wyniku wspólnego porozumienia sześciu Akademii Wychowania Fizycznego¹⁵ Uczelnia zawarła porozumienia z 15 polskimi związkami sportowymi następujących dyscyplin sportowych: judo, kolarstwo, strzelectwo sportowe, tenis stołowy, żeglarstwo, unihokej, boks, tenis ziemny¹⁶, hokej na trawie, kajakarstwo,

¹² Koszykówka, lekka atletyka, narciarstwo klasyczne, piłka nożna, piłka siatkowa, pływanie i judo.

¹³ Piłka nożna i siatkowa oraz pływanie.

¹⁴ Dz. U. poz. 829, dalej „ustawa deregulacyjna”.

¹⁵ Porozumienie zawarte 5 lipca 2013 r. pomiędzy AWF w Katowicach, Warszawie, Wrocławiu, Krakowie, Gdańsku i Poznaniu. Porozumienie zostało zawarte w związku z przyjęciem ustaw sejmowych o zmianie ustaw regulujących wykonywanie wybranych zawodów wprowadzających deregulację zawodów instruktora i trenera sportu. W wyniku zawarcia ww. porozumienia AWFy utworzyły stopnie kwalifikacyjne określające poziom kompetencji do prowadzenia działalności szkoleniowo-treningowej w sporcie (instruktor sportu AWF, trener sportu AWF i certyfikowany trener sportu AWF w danej dyscyplinie sportowej).

¹⁶ Porozumienie to zostało wypowiedziane 18 maja 2018 r. przez Polski Związek Tenisowy wskutek otrzymania od Międzynarodowej Federacji Tenisowej (ITF) akredytacji nowego systemu kształcenia i doskonalenia trenerów i instruktorów, którego ukończenie powoduje uznanie w całym świecie zdobytych uprawnień, bez konieczności przechodzenia dodatkowych procedur.

pływanie¹⁷, gimnastyka, koszykówka i lekka atletyka oraz z Polskim Związkiem Sportu Niepełnosprawnych „Start”. Ponadto AWF Katowice zawarła porozumienia z sześcioma polskimi związkami następujących dyscyplin sportowych: hokej na lodzie, golf, akrobatyka sportowa, szermierka, narciarstwo, biathlon oraz ze Śląskimi Związkami Piłki Nożnej i Siatkowej w zakresie kształcenie kandydatów do podejmowania działalności szkoleniowej w klubach piłkarskich i piłki siatkowej. Natomiast ze Związkiem Piłki Ręcznej w Polsce zawarta została 23 sierpnia 2014 r. umowa określająca prawa i obowiązki w procesie organizacji, realizacji i rozliczania szkolenia trenerów i instruktorów piłki ręcznej. Wszystkie porozumienia zakładały realizację kształcenia trenerów w ramach studiów I i II stopnia (stacjonarnych i niestacjonarnych), studiów podyplomowych oraz kursów kwalifikowanych. Łącznie w latach 2015-2018 AWF Katowice zawarła porozumienia z 19 polskimi związkami sportowymi dyscyplin olimpijskich, dwoma Śląskimi Związkami Piłki Nożnej i Siatkowej, Polskim Związkiem Unihokeja, Polskim Związkiem Akrobatyki Sportowej oraz Polskim Związkiem Sportu Niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 15-18, 62-79, 94-96, 106-111, 156-159, 171-176, 183-188, 196-199, 209-211, 227-229, 246-248)

1.4. W latach akademickich 2014/2015-2017/2018 Uczelnia prowadziła dodatkową specjalizację trenerską w następujących dyscyplinach sportowych: lekka atletyka, piłka nożna i siatkowa, pływanie, hokej na lodzie, szermierka, akrobatyka sportowa, koszykówka, narciarstwo klasyczne i alpejskie oraz judo. Badaniu poddano programy specjalizacji trenerskiej sześciu wybranych dyscyplin sportowych, tj.: piłka siatkowa, lekka atletyka, narciarstwo klasyczne, piłka nożna, pływanie i koszykówka¹⁸. Żaden z badanej próby programów nie został zatwierdzony przez związki sportowe. Rektor wyjaśnił, że po podpisaniu Porozumień ze związkami sportowymi programy kształcenia trenerów były najczęściej wypracowane poprzez konsultacje (np. w Polskim Związku Narciarskim), bieżącą współpracę ze związkiem (np. Śląskim Związkiem Piłki Nożnej) lub poprzez pracę we wspólnych komisjach przedstawicieli Uczelni i związku (np. w Polskim Związku Siatkówki, Polskim Związku Pływackim). Wszystkie związki sportowe potwierdziły swoją współpracę z AWF Katowice w zakresie ustanawiania poddanych badaniu programów kształcenia trenerów.

Łączny wymiar godzinowy specjalizacji trenerskiej w każdej z ww. sześciu wybranych dyscyplin sportowych wynosił 400 godzin.

(dowód: akta kontroli str. 23, 35, 41-42, 47-51, 169-214, 322, 327, 394-418)

1.5. Uczelnia w latach akademickich 2014/2015-2017/2018 zorganizowała studia podyplomowe nadające uprawnienia trenera, kursy instruktora sportu oraz specjalistyczne kursy trenera I klasy. W ramach studiów podyplomowych kształcono trenerów: narciarstwa alpejskiego, hokeja na lodzie, szermierki, pływania i lekkiej atletyki. Kursy instruktora sportu były prowadzone w następujących dyscyplinach: narciarstwo alpejskie, hokej na lodzie, szermierka, pływanie, lekka atletyka, piłka siatkowa, akrobatyka sportowa, piłka ręczna, piłka nożna, koszykówka i tenis ziemny. Z kolei specjalistyczne kursy trenera I klasy były prowadzone w roku akademickim 2016/2017 dla hokeja na lodzie i szermierki. Ponadto AWF Katowice każdego roku prowadziła studia podyplomowe przygotowania motorycznego

¹⁷ Uczelnia posiadała także porozumienie zawarte z Polskim Związkiem Pływackim 3 lutego 2014 r. niezależnie od innych AWF, które zawarły wspólne porozumienie 17 lutego 2014 r.

¹⁸ Trzy ostatnie zostały wybrane na podstawie liczby absolwentów Uczelni, którzy w latach 2015-2017 uzyskali uprawnienia trenerów danej dyscypliny sportowej. W wybranych dyscyplinach wydano w ww. okresie (odpowiednio) 45, 29 i osiem uprawnień trenerskich.

w grach zespołowych wspólnie dla wszystkich tego typu dyscyplin sportowych oraz część teoretyczną w ramach kursu instruktorskiego, wspólną dla wszystkich dyscyplin sportowych. Programy tych zajęć nie wymagały konsultowania z odpowiednimi związkami sportowymi, gdyż ich realizacja dotyczyła części teoretycznej i była niezależna od części praktycznej ściśle związanej z daną dyscypliną sportową. Natomiast, jak podał Dziekan Wydziału WF, programy szkolenia praktycznego w przypadku poszczególnych dyscyplin sportowych (obowiązujące zarówno na studiach podyplomowych, jak i na kursach), były konsultowane i zaakceptowane przez odpowiednie polskie związki sportowe zgodnie z zawartymi porozumieniami. Wyjaśniając brak potwierdzenia przeprowadzonej konsultacji stwierdził, że niejednokrotnie ich autorami byli trenerzy AWF Katowice, będący równocześnie w strukturach związków lub ściśle współpracujący z nimi.

Rektor wskazał także, że w latach objętych kontrolą polskie związki sportowe nie zgłaszały ujęcia określonych zagadnień w programach kształcenia bądź doskonalenia trenerów/instruktorów sportu.

(dowód: akta kontroli str. 26-33, 35, 41, 42, 169-214)

W ramach doskonalenia zawodowego trenerów i instruktorów sportu wyczynowego Uczelnia, we współpracy ze związkami sportowymi, organizowała konferencje, w ramach których przedstawiane były tendencje w rozwoju danej dyscypliny sportowej. W latach 2015-2018 zorganizowano konferencje poświęcone: „Wybrany problemom treningu pływackiego” w 2018 r., piłce ręcznej pn. „Piłka ręczna dla dzieci i młodzieży” – w 2016 r. oraz koszykówce¹⁹ w 2015 r. i 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 419-429)

1.6. Władze Uczelni zajęły stanowisko wobec projektu ustawy deregulacyjnej w piśmie z dnia 14 marca 2012 r., stanowiącym odpowiedź na prośbę pani poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej. Stwierdzono w nim m.in., że świadomość konieczności uzyskania zaufania rodziców do trenerów/instruktorów biorących pod opiekę dzieci, w sferze ich kwalifikacji, spowodowała to, że AWF Katowice nadal będzie prowadził szkolenie w tych zawodach oraz będzie dążył do zintegrowania metod i programów kształcenia z innymi akademiami wychowania fizycznego. Ponadto władze Uczelni wносиły o utrzymanie jako regulowanego zawodu instruktora i trenera sportu młodzieżowego, natomiast wskazywały na możliwość uwolnienia z konieczności regulacji zawodu instruktora/trenera sportu osób dorosłych.

(dowód: akta kontroli str. 34, 40-41, 43-46)

Rektor wyraził także swoją opinię na temat zmian wprowadzonych ustawą deregulacyjną, w której stwierdził m.in., że zmiany te bardzo niekorzystnie wpłynęły na kompetencje przyszłych trenerów, w kontekście możliwości uzyskania uprawnień wskutek np. ukończenia kursów poprzez Internet. Dodał także, że bez troskie uwolnienie kształcenia w niektórych zawodach oddało kształcenie trenerów w ręce różnych podmiotów, które na zasadzie rynkowej wystawiały tylko dokument końcowy o wymyślonej nazwie. Podmioty te, nie mogły poprzez Internet kształcić lub podnosić kwalifikacji trenerskich, zwłaszcza w dziedzinach praktycznych. Na rynku pojawiały się m.in. oferty kursów internetowych bez konieczności uczestnictwa w zajęciach (np. na pływalni). Rektor stwierdził także: „Dopiero obecnie (po pięciu

¹⁹ Były to trzydniowe konferencje prowadzone w aspektach: specjalistycznym, przygotowania motorycznego i psychologicznym. Udział w konferencji był warunkiem uzyskania okresowej licencji trenerskiej do prowadzenia seniorskich zespołów ligowych.

latach) tworzy się opis kwalifikacji na poziomie ogólnopolskim, wskazując co powinien umieć i wiedzieć uczestnik kursu o określonej nazwie, otrzymujący dokument jego ukończenia. Wydaje się, że Zintegrowany System Kwalifikacji, który obecnie powstaje, wraz z instytucjami certyfikującymi, powinien poprzedzać deregulację zawodu, a stało się dokładnie odwrotnie. Skutki takiego postępowania nie mogą być merytorycznie pozytywne, będą oddalone w czasie i bardzo trudne do obiektywnej oceny”.

W swoich wyjaśnieniach Rektor wskazał także na współpracę Uczelni ze związkami sportowymi w kształceniu trenerów, nie tylko na poziomie konsultacji programów kształcenia, ale także wskazywania problemów związanych z treningiem, których bez badań naukowych trenerzy nie byłoby w stanie rozwiązać. AWF Katowice posiadała możliwości przeprowadzania badań i udzielania odpowiedzi na pytania związane z treningiem sportowym w różnych obszarach i na różnych poziomach zaawansowania²⁰.

Podsumowując kwestię wprowadzonej deregulacji zawodów Rektor stwierdził: „Traktowanie Akademii Wychowania Fizycznego jako jednego z wielu równorzędnych podmiotów uczestniczących w kształceniu trenerów i instruktorów sportu, zwłaszcza w częściach teoretycznych tego kształcenia, jest niegospodarnym zarządzaniem dotacją publiczną. Prowadzenia badań i wykorzystywanie ich wyników tylko w publikacjach naukowych, a okazjonalnie w kształceniu instruktorów jest pewnego rodzaju niegospodarnością. Wydaje się, że kształcenia instruktorów i trenerów sportu w warstwie teoretycznej tego kształcenia powinno się odbywać na tego typu uczelniach, a w obszarze praktycznym w ścisłym współdziałaniu związków sportowych i uczelni”.

(dowód: akta kontroli str. 34, 40-41, 43-46)

1.7. W 2015 r. Polska Komisja Akredytacyjna przeprowadziła kontrolę²¹ Uczelni. Kontrola miała na celu dokonanie oceny programowej na kierunku²² Wychowanie Fizyczne, na poziomie studiów I i II stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych o profilu praktycznym, realizowanych w Wydziale Wychowania Fizycznego²³. W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że Uczelnia w pełni spełniała kryteria jakościowe w zakresie zbadanych obszarów i wydano ocenę pozytywną

²⁰ AWF Katowice w swojej strukturze posiadała osiem certyfikowanych pracowni i laboratoriów: Pracownia badań czynnościowych człowieka, Pracownia hipoksji, Pracownia siły i mocy mięśniowej, Pracownia biochemii, Pracownia kinezylogii, Pracownia biomechaniki, Laboratorium badań molekularnych, Laboratorium analizy ruchu i Pracownia prozdrowotnej aktywności fizycznej.

²¹ W dniach 24-25 kwietnia 2015 r.

²² Kierunek prowadzony był w ramach obszaru nauk: medycznych, o zdrowiu oraz kulturze fizycznej, jak i obszaru nauk społecznych.

²³ Kontrola obejmowała następujące obszary: 1) koncepcja rozwoju kierunku (koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę); 2) cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji (spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiąganie); 3) program studiów (umożliwienie osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia z wykorzystaniem opracowanego programu studiów); 4) zasoby kadrowe (liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów); 5) infrastruktura dydaktyczna (infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka, a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych); 6) prowadzenie badań naukowych (prowadzenie badań naukowych w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów); 7) system wsparcia studentów w procesie uczenia się (wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię); 8) wewnętrzny system zapewnienia jakości (rozwiniecie przez jednostkę wewnętrznego systemu zapewniania jakości zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów).

w stosunku do skontrolowanej działalności²⁴. Kontrola ta nie obejmowała problematyki kształcenia, jak i doskonalenia trenerów sportu.

(dowód: akta kontroli str. 35, 42, 160, 215-216)

Ocena cząstkowa

NIK ocenia pozytywnie współpracę AWF Katowice z polskimi związkami sportowymi w procesie organizacji i przebiegu kształcenia i doskonalenia zawodowego trenerów sportu wyczynowego. W latach 2015-2018 (do czasu kontroli NIK) Uczelnia zawarła porozumienia z 19 polskimi i z dwoma śląskimi związkami sportowymi dyscyplin olimpijskich oraz z trzema innymi polskimi związkami sportowymi. Poddane badaniu programy szkolenia trenerów wraz z wymiarem planowanych zajęć zostały ustalone przez uczelnię i skonsultowane przez związki sportowe. Uczelnia aktywnie współpracowała ze związkami sportowymi w procesie doskonalenia zawodowego trenerów sportu wyczynowego, organizując i realizując w latach objętych kontrolą 40 szkoleń, w tym: 13 studiów podyplomowych (w pięciu dyscyplinach sportowych), 25 kursów doskonalących (w 11 dyscyplinach sportowych) i dwa kursy na trenera I klasy (w dwóch dyscyplinach sportowych).

2. Kształcenie i doskonalenie zawodowe trenerów sportu

Opis stanu faktycznego

2.1. W latach 2015-2017 kwalifikacje trenerskie w sportowych dyscyplinach olimpijskich uzyskało 155 absolwentów AWF Katowice²⁵. Kwalifikacje instruktora sportu w ww. dyscyplinach uzyskało 501 absolwentów²⁶. W roku akademickim 2016/2017 wystąpił spadek liczby absolwentów z uprawnieniami trenera, jak również instruktora sportu w stosunku do roku akademickiego 2012/2013, tj. przed wprowadzeniem „ustawy deregulacyjnej”. Wskaźnik procentowy liczby absolwentów z uprawnieniami trenera z roku akademickiego 2016/2017 (59 osób) w stosunku do liczby ww. absolwentów z roku akademickiego 2012/2013 (80 osób) wynosił 73,75%, a dla absolwentów z uprawnieniami instruktorów sportu 44,19% (odpowiednio: 118 i 267 osób). Z kolei wskaźnik procentowy liczby absolwentów z uprawnieniami trenera z roku akademickiego 2016/2017 w stosunku do liczby ww. absolwentów z roku akademickiego 2014/2015 wynosił 128,26%, a dla instruktorów sportu w tych latach 63,44%.

(dowód: akta kontroli str. 19)

2.2. W latach 2015-2017 liczba absolwentów uczelni, którzy uzyskali kwalifikacje trenerskie i instruktorskie w wyniku realizacji porozumień zawartych przez AWF Katowice z polskimi związkami sportowymi wzrosła w przypadku trenerów z 46 w 2015 r. do 63²⁷ w 2017 r., natomiast zmniejszyła się w przypadku instruktorów sportu z 196²⁸ w 2015 r. do 123²⁹ w 2017 r., przy czym w 2016 r. 205³⁰ absolwentów uzyskało uprawnienia instruktora sportu.

(dowód: akta kontroli str. 20)

²⁴ AWF Katowice w 2018 r. w rankingu szkół wyższych „Perspektyw” otrzymała tytuł „Najlepszej Akademii Wychowania Fizycznego” oraz zajęła I miejsce w rankingu kierunków studiów „Perspektyw” dla kierunku Wychowanie Fizyczne.

²⁵ Z czego 46 w roku akademickim 2014/2015, 50 w roku akademickim 2015/2016 i 59 w roku akademickim 2016/2017.

²⁶ Z czego 186 w roku akademickim 2014/2015, 197 w roku akademickim 2015/2016 i 118 w roku akademickim 2016/2017.

²⁷ Z czego czterech trenerów w dyscyplinach nieolimpijskich w wyniku porozumienia zawartego w dniu 3 lutego 2014 r. przez AWF Katowice z Polskim Związkiem Akrobatyki Sportowej.

²⁸ Z czego 10 instruktorów z akrobatyki sportowej.

²⁹ Z czego pięciu instruktorów z akrobatyki sportowej.

³⁰ Z czego ośmiu instruktorów z akrobatyki sportowej.

2.3. W okresie objętym kontrolą liczba absolwentów studiów stacjonarnych I stopnia z kwalifikacjami trenera w olimpijskich dyscyplinach sportowych zwiększyła się z 34 w 2015 r. do 51 w 2017 r., natomiast studentów II stopnia zmniejszyła się z 12 w 2015 r. do ośmiu w 2017 r. W latach tych żaden z absolwentów studiów niestacjonarnych nie uzyskał uprawnień trenera w olimpijskich dyscyplinach sportowych.

(dowód: akta kontroli str. 21-22)

2.4. W latach 2015-2017 absolwenci AWF kwalifikacje trenerskie uzyskali w 10 olimpijskich dyscyplinach sportowych³¹. Najwięcej uprawnień trenerskich wydano w specjalizacji: piłka nożna (45), piłka siatkowa i pływanie (po 29). W pozostałych sportach wydano następujące liczby uprawnień: 17 w lekkiej atletyce, 14 w narciarstwie klasycznym, osiem w koszykówce, po pięć w hokeju na lodzie i narciarstwie alpejskim oraz dwa w szermierce i jedno w tenisie ziemnym.

(dowód: akta kontroli str. 23)

W kwestii zasad wprowadzania specjalizacji trenerskich do programu studiów, Rektor wyjaśnił, że Uczelnia nie przeprowadzała samodzielnych badań rynku pracy, bowiem nie posiadała na ten cel środków finansowych. Wszystkie specjalizacje trenerskie były uruchamiane w zależności od zainteresowania ze strony studentów. Dodał, że Uczelnia konstruując ofertę specjalizacji trenerskich wykorzystywała inne opracowania z tego zakresu, takie jak „Strategia Rozwoju Sportu w Województwie Śląskim do roku 2020”. Dokument ten określał strategię działań na rzecz sportu oraz przedstawiał diagnozę stanu sportu w województwie śląskim, w tym m.in.: ilość klubów sportowych; liczbę osób biorących udział w różnego typu zajęciach sportowych (wraz ze wskazaniem tendencji – wzrost); stopień zbieżności kierunków kształcenia na AWF z potrzebami rynku pracy; obszary sportu, które należy rozwijać; prognozy uwarunkowań i tendencji w rozwoju sportu w województwie; szanse na rozwój sportu w województwie.

Z wyjaśnień Rektora wynikało, że ze względu na ogólny charakter danych pozyskiwanych z prowadzonego przez Uczelnię monitoringu karier zawodowych absolwentów nie był on w stanie udzielić informacji o liczbie osób zatrudnionych w charakterze trenera sportu wyczynowego. W związku z powyższym wyników prowadzonego monitoringu nie wykorzystywano na etapie wprowadzania określonej specjalizacji trenerskiej.

Przed uruchomieniem specjalizacji trenerskiej Uczelnia nie zasięgała opinii polskiego związku sportowego właściwego dla danego sportu. Jak wyjaśnił Rektor: „Jesteśmy w swoich decyzjach autonomiczni. Kształcenie trenerów nie jest skierowane tylko na zaspokojenie potrzeb związkowych w zakresie organizowanej przez nie rywalizacji sportowej. Kształcimy również na potrzeby innych stowarzyszeń działających w kulturze fizycznej, UKS, SKS czy SMS. O uruchomieniu kształcenia decydują również instytucje zainteresowane przeszkoleniem określonej liczby osób. Ostatnie tego rodzaju przedsięwzięcia zostały zrealizowane w 2014 r. na podstawie umów z Polskim Związkiem Biathlonu oraz z Dolnośląską Federacją Sportu na organizację kursu instruktora szermierki”.

Odnosząc się do warunków technicznych wymaganych do prowadzenia określonej specjalizacji trenerskiej Rektor wyjaśnił, że AWF prowadziła szkolenie trenerskie w tych dyscyplinach, w których posiadała niezbędne obiekty: hale sportowe – specjalizacje z gier sportowych, pływalnię – specjalizacje z pływania, stadion lekkoatletyczny – specjalizacje z lekkiej atletyki, halę szermierczą – specjalizacje

³¹ Ponadto uprawnienia trenerskie uzyskał czterech trenerów akrobatyki sportowej.

z szermierki, salę gimnastyczną – specjalizacje z gimnastyki sportowej i akrobatyki, salę judo – specjalizacje z judo, siłownię – specjalizacje ze sportów siłowych. W dyscyplinach, w których dominują zajęcia terenowe wykorzystywane były ogólnodostępne stoki narciarskie, trasy biegowe i akweny wodne.

(dowód: akta kontroli str. 322, 325-326, 329-336, 374-393)

2.5. Dodatkowa specjalizacja trenerska była realizowana w ramach stacjonarnych studiów I i II stopnia kończących się w roku akademickim 2017/2018 w wymiarze 400 godzin, w tym 100 godzin zajęć teoretycznych, 270 godzin ćwiczeń specjalistycznych z danej dyscypliny sportowej³² i 30 godzin praktyki. Na lata akademickie 2015/2016-2017/2018 nie były zaplanowane niestacjonarne studia I stopnia, a z zaplanowanej dodatkowej specjalizacji trenerskiej w ramach studiów niestacjonarnych II stopnia nie skorzystał żaden student³³.

Kierunek Sport Uczelnia uruchomiła na Wydziale WF w roku akademickim 2017/2018.

(dowód: akta kontroli str. 22, 24, 47-51, 164-168)

2.6. W roku akademickim 2017/2018 w zajęciach specjalistycznych prowadzonych dla studentów w ramach dodatkowej specjalizacji trenerskiej uczestniczyło 19 licencjonowanych trenerów: pięciu z lekkiej atletyki, po czterech z piłki nożnej i siatkowej, po dwóch z koszykówki i pływania oraz po jednym trenerze judo i narciarstwa klasycznego.

(dowód: akta kontroli str. 25)

2.7. Zagadnienie dotyczące praktyk zawodowych w ramach specjalizacji trenerskiej regulowały w okresie objętym kontrolą Uchwały Rady Wydziału Wychowania Fizycznego AWF: Nr RWWF -4-IV/2011 z dnia 19 kwietnia 2011 r.³⁴; Nr RWWF – 2 – I – XI/2012 z dnia 20 listopada 2012 r.³⁵ oraz Nr RWWF – 1 – II – II/2014 z dnia 25 lutego 2014 r.³⁶. W uchwale z 2011 r. zawarto zapis, zgodnie z którym warunkiem uzyskania uprawnień trenera klasy drugiej w danym sporcie było m.in. odbycie i zaliczenie praktyki specjalistycznej. W planach specjalizacji trenerskiej w danym sporcie dla studiów I i II stopnia (zał. nr 1 do uchwały) wymieniono przedmiot „praktyka specjalistyczna” w wymiarze 30 godzin, realizowany na szóstym semestrze (studia I stopnia) oraz czwartym semestrze (studia II stopnia). W kolejnych ww. uchwałach zajęcia te zaplanowano odpowiednio na piątym i trzecim semestrze oraz szóstym i czwartym semestrze. W uchwałach z 2012 r. i 2014 r. praktyka specjalistyczna otrzymała 3 pkt ECTS.

W instrukcji, stanowiącej element porozumienia w sprawie realizacji praktyk trenerskich zawieranego przez AWF Katowice każdorazowo z instytucją, w której

³² W przypadku narciarstwa alpejskiego przewidziano 300 godzin zajęć specjalistycznych, natomiast na specjalizacji z piłki nożnej zajęcia specjalistyczne zostały podzielone na wykłady (120 godz.) i ćwiczenia (150 godz.).

³³ Zaplanowany wymiar godzinowy dla dodatkowej specjalizacji trenerskiej w ramach studiów niestacjonarnych był taki sam jak w przypadku studiów stacjonarnych.

³⁴ W sprawie zatwierdzenia planów i programów dodatkowej specjalizacji trenerskiej w danym sporcie dla studentów pierwszego i drugiego stopnia kierunku wychowanie fizyczne.

³⁵ W sprawie zmiany w planach specjalizacji trenerskiej w danym sporcie dla studentów pierwszego i drugiego stopnia, kierunku wychowanie fizyczne.

³⁶ W sprawie zmiany w planach specjalizacji trenerskiej w danym sporcie dla studentów pierwszego i drugiego stopnia, kierunku wychowanie fizyczne.

student odbywał praktykę, określono cele praktyki³⁷, zadania praktyki specjalistycznej³⁸ i zasady realizacji praktyki³⁹.

W uchwale Nr AR001-8-IX/2012 Senatu AWF z dnia 25 września 2012 r.⁴⁰ zawarto zapis, zgodnie z którym kierownika praktyk studenckich na wydziale powoływał dziekan wydziału. Uchwała określała również zasady ich wynagradzania oraz obowiązki w zakresie kierowania praktykami.

(dowód: akta kontroli str. 249-321)

W roku akademickim 2016/2017 w praktykach w ramach specjalizacji trenerskiej udział wzięło 59 studentów AWF z 6 dyscyplin sportowych: koszykówki (sześciu studentów), lekkiej atletyki (ośmiu studentów), narciarstwa klasycznego (pięciu studentów), piłki nożnej (16 studentów), piłki siatkowej (10 studentów) oraz pływania (14 studentów). Szczegółowe badanie organizacji praktyk trenerskich przeprowadzone na dokumentacji sześciu studentów⁴¹ (po jednej osobie z każdej z ww. dyscyplin sportowych) wykazało, że:

- studenci odbywali praktykę na trzecim roku studiów,
- łączny wymiar godzinowy specjalizacji w każdym z badanych przypadków wynosił 400 godzin, w tym 30 godzin praktyki trenerskiej,
- praktyki trenerskie realizowane były w następujących klubach sportowych: Stela Cieszyn w Cieszynie (koszykówka), Uczniowski Klub Sportowy „Komar” w Strzelcach Opolskich (lekka atletyka), Uczniowski Klub Sportowy „Hubal” w Białymstoku (narciarstwo klasyczne), Uczniowski Klub Sportowy Millenium w Gliwicach (piłka nożna), Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka” w Siewierzu (piłka siatkowa) oraz Stowarzyszenie „Klub Sportowy Nautilus – Jastrzębie” w Jastrzębiu – Zdroju (pływanie). Z każdym ww. klubem AWF Katowice zawarła porozumienie w sprawie realizacji praktyki.

W dwóch przypadkach (lekka atletyka i piłka nożna) w porozumieniach nie podano dat ich zawarcia. W jednym przypadku, jako reprezentującą klub podano osobę,

³⁷ Tzn.: praktyczne zapoznanie się studentów ze strukturą i funkcjonowaniem sekcji i klubu sportowego na różnych poziomach szkolenia, weryfikacja wiadomości dotyczącej strategii generalnej w dyscyplinie, praktyczne zapoznanie się z technologią planowania i programowania procesu szkoleniowego, udział w realizacji procesu treningowego.

³⁸ Tzn.: zapoznanie się z: zasadami funkcjonowania zawodników w sekcji, zadaniami i obowiązkami trenera zespołu, realizacją procesu treningowego, przygotowanie i kierowanie zespołem w trakcie walki sportowej) oraz formy realizacji tych zadań (hospitowanie zajęć treningowych na specjalnych arkuszach hospitacji, asystowanie w prowadzeniu zajęć treningowych i sporządzenie konspektu z każdej lekcji treningowej, samodzielne prowadzenie zajęć treningowych na podstawie wcześniej opracowanego konspektu zatwierdzonego przez trenera opiekuna praktyki, obserwacja zawodów sportowych na specjalnych arkuszach obserwacyjnych, udział w spotkaniach metodycznych z trenerem opiekunem praktyki i sporządzenie sprawozdania odnośnie omawianej kwestii, przeprowadzenie wywiadu w klubie sportowym w celu uzyskania informacji wymienionych w zadaniach praktyki.

³⁹ Student odbywał praktykę w klubie uzgodnionym przez wszystkie strony (studenta, trenera opiekuna praktyki, klub sportowy i AWF). Uczelnia wobec klubu zobowiązywała się do opracowania programu praktyki, sprawowania kierownictwa dydaktycznego, kontroli i oceny praktyki. Klub sportowy zobowiązywał się do zapewnienia możliwości realizacji programu praktyki oraz współpracy z przedstawicielami AWF w zakresie realizacji celów praktyk. Praktyka realizowana była w ustalonym przez AWF terminie.

⁴⁰ W sprawie zmiany uchwały Nr AR001-4-IX/2007 Senatu AWF z dnia 18 września 2007 r. w sprawie warunków zwalniania studentów z obowiązku odbycia praktyki oraz innych ustaleń związanych z realizacją studenckich praktyk zawodowych.

⁴¹ Dokumentacja sześciu studentów (10,2% wszystkich odbywających praktyki na dodatkowej specjalizacji trenerskiej w roku akademickim 2016/2017) została wybrana w wyniku losowania prostego z wykorzystaniem narzędzia „Pomocnik Kontrolera”.

która nie była jego prezesem ani osobą upoważnioną do tej czynności⁴² (zgodnie z wymaganiami wzoru porozumienia).

W wyjaśnieniu przyczyn powyższego Rektor podał niedopatrzienia.

W żadnym z sześciu badanych przypadków nie weryfikowano kwalifikacji osób wskazanych jako opiekunów praktyki (co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji *Ustalone nieprawidłowości*).

Do badanej dokumentacji z realizacji praktyk trenerskich wybranych studentów nie załączano dzienników praktyki zawodowej. Jak wyjaśnił Rektor, dziennik praktyk nie mogły być udostępnione, gdyż po sprawdzeniu przez opiekuna praktyki z ramienia Uczelni i jej zaliczeniu, dziennik jest zwracany studentowi.

(dowód: akta kontroli str. 26-33, 297-323, 327-328)

2.8. Uczelnia w latach 2015-2018 prowadziła studia podyplomowe oraz kursy dokształcające skierowane do trenerów bądź instruktorów sportu wyczynowego. Studia podyplomowe nadawały uprawnienia trenera II klasy w następujących dyscyplinach sportowych: narciarstwo alpejskie – w latach objętych kontrolą uczestniczyło w nich 50 osób, hokej na lodzie – 32 osoby, szermierka – 24 osoby, pływanie – 18 osób i lekka atletyka – jedna osoba. Ponadto prowadzone były studia podyplomowe adresowane do instruktorów i trenerów gier zespołowych w zakresie przygotowania motorycznego zawodników, w których udział wzięło łącznie 151 osób. Kursy instruktora sportu prowadzone były w następujących dyscyplinach: narciarstwo alpejskie – w latach objętych kontrolą uczestniczyło w nich 40 osób, szermierka – 45 osób, lekka atletyka – 26 osób, piłka siatkowa – 17 osób, piłka ręczna – 36 osób, piłka nożna – 35 osób, tenis ziemny – 31 osób, pływanie – 36 osób, koszykówka – 12 osób, hokej na lodzie – 25 osób oraz w akrobatyce sportowej – 33 osoby (dyscyplina nieolimpijska). Z kolei specjalistyczny kurs trenera I klasy prowadzony był w roku akademickim 2016/2017 w dwóch dyscyplinach sportowych: hokeju na lodzie – 27 uczestników oraz szermierce – 11 uczestników. Prowadzono także kursy instruktorskie w zakresie wiedzy teoretycznej, tj. wspólnej dla wszystkich dyscyplin sportowych, w których udział wzięło 168 osób.

Współpraca AWF z odpowiednimi związkami sportowymi polegała na poinformowaniu o chęci zorganizowania danej formy kształcenia oraz przekazaniu drogą mailową materiałów informacyjnych z prośbą o umieszczenie ich na stronie polskiego związku sportowego. Ponadto Uczelnia, zgodnie z porozumieniami, przekazywała dokumentację⁴³ dotyczące kursu do zatwierdzenia przez polski związek sportowy.

(dowód: akta kontroli str. 26-33, 202-206, 322, 326, 335-336, 399-416)

Szczegółowe badanie wybranego programu kształcenia na studiach podyplomowych trenera II klasy w zakresie narciarstwa alpejskiego⁴⁴, wykazało, że:

- w programie określone zostały oczekiwane efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych,
- wśród sposobów weryfikacji i dokumentowania efektów kształcenia wskazano obserwację, sprawdzian pisemny/ustny, sprawdzian praktyczny – demonstracja technik jazdy, sprawdzian sportowy z pomiarem czasu. Jako kryteria oceny

⁴² Do porozumienia nie dołączono także stosownego upoważnienia dla osoby wskazanej jako reprezentującą klub.

⁴³ W tym: wniosek o wyrażenie zgody na prowadzenie kursu, program, lista uczestników oraz wykładowców kursu.

⁴⁴ Wybór celowy ze względu na największą liczbę studentów, którzy w okresie objętym kontrolą uczestniczyli w tej specjalizacji.

wskazano: aktywne uczestnictwo w zajęciach praktycznych i teoretycznych, praktyczne zaliczenie demonstracji wybranych ewolucji i technik narciarskich, zaliczony udział w zawodach narciarskich na wymaganym poziomie oraz znajomość wyszczególnionych treści teoretycznych,

- Uczelnia zawarła⁴⁵ porozumienie z Polskim Związkiem Narciarskim.

W Uchwale Senatu AWF Nr AR001-5-X/2013 z dnia 29 października 2013 r.⁴⁶ w zakresie Studiów Podyplomowych Trenera II klasy określono efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, sposób dokonywania oceny uzyskanych efektów kształcenia (zaliczenia i egzaminy z przedmiotów przewidzianych programem studiów podyplomowych), wymogi związane z ukończeniem studiów podyplomowych (uzyskanie wszystkich zaliczeń z przedmiotów objętych programem studiów, uzyskanie pozytywnych ocen z wszystkich egzaminów przewidzianych w planie studiów, pozytywna ocena z egzaminu końcowego) oraz rodzaj dokumentu potwierdzającego ukończenie studiów podyplomowych (świadectwo ukończenia studiów podyplomowych, dyplom trenera II klasy).

(dowód: akta kontroli str. 26-33, 231-253)

2.9. Koszt kształcenia jednego uczestnika studiów podyplomowych oraz kursów skierowanych do osób ubiegających się o kwalifikacje trenerskie przedstawiały się następująco:

1. W roku akademickim 2014/2015⁴⁷:

- a) studia podyplomowe trenerskie (wszystkie dyscypliny – 1.300,00 zł/sesję; studia podyplomowe trenerskie (wszystkie dyscypliny) wg indywidualnej organizacji studiów – 3.000,00 zł/całość;
- b) specjalistyczny kurs trenera I klasy (wszystkie dyscypliny) – 3.000,00 zł/całość; specjalistyczne kursy trenera II klasy (wszystkie dyscypliny) – 1.200,00 zł/sesję.

2. W roku akademickim 2015/2016:

- a) studia podyplomowe trenerskie (wszystkie dyscypliny) – 1.200,00 zł/sesję; studia podyplomowe trenerskie (wszystkie dyscypliny) wg indywidualnej organizacji studiów – 3.000,00 zł/całość⁴⁸;
- b) specjalistyczne kursy trenera I klasy (wszystkie dyscypliny) – 2.400,00 zł/całość; specjalistyczne kursy trenera II klasy (wszystkie dyscypliny) – 900,00 zł/semestr⁴⁹; kursy trenera koszykówki – licencja C, B i A – odpowiednio 2.000,00 zł, 3.000,00 zł i 5.000,00 zł⁵⁰.

3. W roku akademickim 2016/2017⁵¹:

- a) studia podyplomowe trenerskie – wszystkie dyscypliny (dwu-semestralne) – 1.500,00 zł/semestr; studia podyplomowe trenerskie - wszystkie dyscypliny wg indywidualnej organizacji studiów – 3.000,00 zł/całość;

⁴⁵ W dniu 3 lutego 2014 r.

⁴⁶ W sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia na studiach podyplomowych, załącznik 7 – Opis efektów kształcenia: Studia Podyplomowe Trenera II klasy.

⁴⁷ Wprowadzone Zarządzeniem nr 13/2014 Rektora z dnia 1 kwietnia 2014 r.

⁴⁸ Wprowadzone Zarządzeniem nr 28/15 Rektora z dnia 8 maja 2015 r.

⁴⁹ J.w.

⁵⁰ Wprowadzone Zarządzeniem nr 6/2016 Rektora z dnia 4 maja 2016 r.

⁵¹ Wprowadzone zarządzeniem nr 17/2016 Rektora z dnia 27 kwietnia 2016 r.

- b) specjalistyczne kursy trenera I klasy (wszystkie dyscypliny) – 2.400,00 zł/całość; specjalistyczne kursy trenera II klasy (wszystkie dyscypliny) – 1.000,00 zł/semestr; kursy trenera koszykówki – licencja C, B i A – odpowiednio 2.000,00 zł, 3.000,00 zł i 5.000,00 zł.

4. W roku akademickim 2017/2018⁵²:

- a) studia podyplomowe trenerskie – wszystkie dyscypliny (dwu-semestralne) – 1.500,00 zł/semestr; studia podyplomowe trenerskie - wszystkie dyscypliny wg indywidualnej organizacji studiów – 3.000,00 zł/całość; studia podyplomowe trenerskie – wszystkie dyscypliny (dla obcokrajowców) – 3.000,00 zł/całość;
- b) specjalistyczne kursy trenera I klasy (wszystkie dyscypliny) – 2.400,00 zł/całość; specjalistyczne kursy trenera I klasy (wszystkie dyscypliny – dla obcokrajowców) – 2.400,00 zł/całość; specjalistyczne kursy trenera II klasy (wszystkie dyscypliny) – 1.500,00 zł/semestr; specjalistyczne kursy trenera II klasy (wszystkie dyscypliny – dla obcokrajowców) – 3.000,00 zł/całość; kursy trenera koszykówki – licencja C, B i A – odpowiednio 2.000,00 zł, 3.000,00 zł i 5.000,00 zł.

Łączny wymiar zajęć dla studentów studiów podyplomowych o specjalnościach trenerskich wynosił 400 godzin zgodnie z Uchwałą Nr RWWF – 12 – X/2013 Rady Wydziału AWF z dnia 15 października 2013 r.⁵³ oraz 300 godzin zgodnie z Uchwałą Nr RWWF – 2 – VI/2016 Rady Wydziału AWF z dnia 21 czerwca 2016 r.⁵⁴.

Łączny wymiar zajęć dla uczestników specjalistycznych kursów trenerskich wynosił:

- dla trenera I klasy – 85 godzin zgodnie z planem Specjalistycznego Kursu Certyfikowanego Trenera Sportu;

- dla trenera II klasy – 400 godzin zgodnie z Uchwałą Nr RWWF – 4 – III/2014 Rady Wydziału AWF z dnia 18 marca 2014 r.⁵⁵ oraz 300 godzin zgodnie z Uchwałą Rady Wydziału AWF z dnia 21 czerwca 2016 r.⁵⁶;

Dla kursów trenera koszykówki – licencja C i B łączny wymiar zajęć, zgodnie z porozumieniem z dnia 12 lutego 2015 r. zawartym między Uczelnią a Polskim Związkiem Koszykówki, wynosił odpowiednio 250 i 340 godzin.

(dowód: akta kontroli str. 31-33, 171-176, 337-373)

2.10. Uczelnia prowadziła własny monitoring karier zawodowych absolwentów. Uchwała Senatu AWF Katowice Nr AR001-11-IX/2013 z dnia 24 września 2013 r. w sprawie monitorowania karier zawodowych absolwentów określała procedurę monitorowania losów absolwentów oraz wzory druków zgody na wzięcie udziału w ankiecie⁵⁷ oraz samej ankiety⁵⁸. Według ww. procedury ankieta przeprowadzana⁵⁹

⁵² Wprowadzone Zarządzeniem nr 14/2017 Rektora z dnia 21 kwietnia 2017 r.

⁵³ W sprawie zatwierdzenia programu Studiów Podyplomowych Trenera II klasy, obowiązującą od roku akademickiego 2013/2014 do dnia 20 czerwca 2016 r.

⁵⁴ W sprawie zmian w planach Podyplomowych Studiów Trenerskich, zmian w planach Specjalistycznego Kursu Trenerskiego oraz zmian w Planach Kursu Instruktora Sportu, obowiązującą od dnia 21 czerwca 2016 r. do chwili obecnej.

⁵⁵ W sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia i programu specjalistycznego kursu trenera II klasy, obowiązującą od roku akademickiego 2013/2014 do dnia 20 czerwca 2016 r.

⁵⁶ W sprawie zmian w planach Podyplomowych Studiów Trenerskich, zmian w planach Specjalistycznego Kursu Trenerskiego oraz zmian w Planach Kursu Instruktora Sportu, obowiązującą od dnia 21 czerwca 2016 r. do chwili obecnej.

⁵⁷ Deklaracja zgody na wzięcie udziału w ankiecie była przekazywana studentom w trakcie dyplomowania.

⁵⁸ Ankieta do monitorowania losów zawodowych absolwentów, stanowiąca załącznik Nr 3 do Uchwały Senatu AWF Nr AR001-11-IX/2013.

była w trzecim i piątym roku po ukończeniu studiów. Pytania zawarte w ankiecie były ogólne i nie dotyczyły m.in. zatrudnienia w charakterze trenera sportu wyczynowego⁶⁰. W związku z powyższym Uczelnia nie dysponowała danymi w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 322, 325, 329-334, 374-393)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W przypadku sześciu zbadanych porozumień dotyczących praktyk AWF Katowice nie weryfikował wymaganych uprawnień opiekunów z ramienia klubu sportowego, w którym praktyka się odbywała pomimo, że Uczelnia określiła w treści zawartych porozumień wymóg posiadania przez opiekuna praktyki kwalifikacji/uprawnień na minimalnym poziomie - trenera II klasy.

(dowód: akta kontroli str. 310-322)

W wyjaśnieniu powyższego Rektor stwierdził, że zgodnie z zapisem zawartym w szablonie porozumienia to osoba reprezentująca klub poświadczala wymagane uprawnienie trenerskie sprawującego opiekę. W związku z tym weryfikacja uprawnień opiekuna praktyk opierała się na oświadczeniu zawierającego porozumienie i dopuszczeniu go do sprawowania opieki nad praktykantem. Dodał również, że Uczelnia nie dokonywała weryfikacji uprawnień trenerskich w inny sposób.

(dowód: akta kontroli str. 328)

W ocenie NIK brak weryfikacji uprawnień opiekuna powodował ryzyko prowadzenia zajęć przez osobę nieposiadającą wymaganych kwalifikacji, a w konsekwencji - do obniżenia jakości przygotowania przyszłego trenera do pracy szkoleniowej.

Ocena cząstkowa

Uczelnia prawidłowo zorganizowała i realizowała kształcenie i doskonalenie zawodowe trenerów sportu wyczynowego. W latach 2015-2017 uczelnię opuściło 155 absolwentów studiów stacjonarnych ze specjalnością trenera sportu w 10 dyscyplinach olimpijskich. Najlicniejszą grupę (45 osób) stanowili trenerzy o specjalizacji piłki nożnej, a najmniej liczną trenerzy tenisa ziemnego (jeden). Uczelnia zapewniła w ramach realizacji specjalizacji trenerskich możliwość odbycia przez studenta praktyki zawodowej. Praktyki zawodowe były zorganizowane we współpracy z klubami sportowymi. NIK zwraca uwagę na brak dat zawarcia porozumienia z dwoma klubami sportowymi, w których odbywała się praktyka trenerska. Natomiast nieprawidłowym w ocenie NIK było niedokonywanie przez Uczelnię weryfikacji uprawnień trenerskich opiekunów praktyk.

W latach 2015-2018 Uczelnia zorganizowała studia podyplomowe w pięciu dyscyplinach sportowych oraz kursy doskonalące w 11 dyscyplinach. Wzięło w nich udział łącznie 828 osób.

Zajęcia w ramach specjalizacji trenerskich prowadzone były przez licencjonowanych trenerów sportu. Na wszystkich siedmiu specjalizacjach trenerskich w roku akademickim 2017/2018 zajęcia prowadzili trenerzy zrzeszeni w polskich związkach sportowych.

⁵⁹ Ankieta była rozsyłana drogą elektroniczną.

⁶⁰ Pytania w zakresie podejmowanej pracy zawodowej ujęte w ankiecie: Czy obecnie Pan(i) pracuje? Sektor zatrudnienia? Po jakim czasie od skończenia studiów znalazł(a) Pan(i) pracę? Czy wykonywana obecnie przez Pana (Panią) praca jest zgodna z kierunkiem studiów ukończonym w AWF w Katowicach? W jakim stopniu studia w AWF w Katowicach przygotowały Pana (Panią) do pracy?

IV. Uwagi

Uwagi pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶¹, zwraca uwagę na potrzebę weryfikowania uprawnień opiekunów praktyki wskazanych w porozumieniach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Katowicach, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 29 sierpnia 2018 r.

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

**Kontroler
Dariusz Bienek
Gł. specjalista kontroli państwowej**

.....

⁶¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524 ze zm.; dalej: „ustawa o NIK”.